

บทที่ 4 ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) กับการส่งเสริม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง ซึ่งใช้แบบสอบถามที่ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว จำนวน 115 ชุด เป็นข้อมูลในการศึกษา ซึ่งผู้ศึกษาขอเสนอผลการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 7 ส่วน ดังนี้

- ส่วนที่ 1 -ข้อมูลทั่วไป
- ส่วนที่ 2 -ความรู้ ความเข้าใจ ของ กพสต.
  - ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต.
  - ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ส่วนที่ 3 -การได้รับการสนับสนุนภายนอก
  - การได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน
  - การได้รับข้อมูลข่าวสาร
- ส่วนที่ 4 -ทัศนคติในการกำหนดบทบาท ผู้ชาย/ผู้หญิง
- ส่วนที่ 5 -บทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
  - การกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ประชาชน
  - การชี้แนะ/แนะนำประชาชน
- ส่วนที่ 6 -การทดสอบสมมติฐาน
- ส่วนที่ 7 -ปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานของ กพสต. ในการส่งเสริม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคลของ กพสต. ที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ สถานภาพการสมรส จำนวนสมาชิก และบุตรในครอบครัว ระดับการศึกษา อาชีพหลัก รายได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของประชากร

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน N=115 (Frequency)	ร้อยละ
1	อายุ		
	20-30 ปี	7	6.09
	31-40 ปี	47	40.87
	41-50 ปี	48	41.74
	50 ปี ขึ้นไป	13	11.30
	อายุเฉลี่ย($\bar{X}$)= 41 ปี อายุมากที่สุด 62 ปี อายุน้อยที่สุด 24 ปี		
	รวม	115	100.00
2	สถานภาพทางครอบครัว		
	โสด	4	3.50
	สมรส	108	93.90
	หม้าย/หย่าร้าง	3	2.60
	รวม	115	100.00
3	จำนวนสมาชิก/บุตรในครอบครัว		
	ไม่ตอบ	5	4.30
	1-4 คน	69	60.00
	5-8 คน	41	35.70
	รวม	115	100.00
	จำนวนสมาชิกเฉลี่ย $\bar{X}$ = 3 คน		
4	ระดับการศึกษา		
	ประถมศึกษา	86	74.80
	มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	16	13.90
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	10	8.70
	อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	3	2.60
	รวม	115	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวนคน N=115 (Frequency)	ร้อยละ
5	อาชีพหลัก		
	ทำการเกษตร	62	53.90
	อุตสาหกรรม	1	0.90
	ค้าขาย/ธุรกิจ	22	19.10
	รับจ้าง	15	13.00
	อื่น ๆ (ไม่ระบุ)	15	13.00
	รวม	115	100.00
6	รายได้ทั้งครอบครัวไม่หักค่าใช้จ่าย ต่อเดือน		
	0-5,000 บาท	71	61.7
	5,001-10,000 บาท	28	24.4
	10,001-15,000 บาท	5	4.3
	15,001 บาท ขึ้นไป	4	9.6
	รวม	115	100.00
	รายได้เฉลี่ย ($\bar{X}$) = 9,056 บาท/เดือน รายได้ต่ำสุด 600 บาท/เดือน รายได้สูงสุด 202,001 บาท/เดือน		

ผลการศึกษา จากตารางที่ 1 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

อายุ - กพสต. ที่ทำการศึกษามีอายุเฉลี่ย 41 ปี โดยมีอายุน้อยที่สุด 24 ปี และมากที่สุด อายุ 62 ปี และเมื่อนำมาจัดกลุ่มส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.74 รองลงมา ได้แก่ ช่วงอายุระหว่าง 30-41 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.87 ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกัน กลุ่มที่มีจำนวนน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.09

จากผลการศึกษาดังกล่าว กพสต. ส่วนใหญ่อยู่ในวัยกลางคน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผู้ใหญ่วันนี้ ปรับวิถีชีวิตได้เร็วพร้อมแล้ว เป็นผู้มีความรับผิดชอบมาก ซึ่ง สุนิสา ทนุผล (2540, หน้า 34) ได้ระบุว่า ผู้ใหญ่วันนี้จะเป็นตัวของตัวเอง ไม่เปลี่ยนแปลงง่าย ๆ ตามอารมณ์หรือเหตุการณ์ การตัดสินใจ จะใช้ดุลยพินิจ จากประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมามากกว่าตามความคิดเห็นของผู้อื่น

สถานภาพทางครอบครัว - กพสต. ที่ทำการศึกษา ส่วนใหญ่สมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 93.90 เป็นโสด ร้อยละ 3.50 และเป็นหม้าย/หย่าร้าง น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.60

ผู้หญิงในชนบทส่วนใหญ่แต่งงานเมื่ออายุน้อย และ กพสต. ส่วนใหญ่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ สมรสแล้ว ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าสตรีที่สมรสแล้วจะเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมากกว่าสตรีโสด

จำนวนสมาชิก/บุตรในครอบครัว - กพสต. ที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่ มีสมาชิก/บุตรในครอบครัวเฉลี่ย 3 คน โดยมีจำนวนสมาชิก/บุตรในครอบครัวมากที่สุด 8 คน และน้อยที่สุดมีสมาชิกเพียงคนเดียว โดยเมื่อจัดกลุ่มส่วนใหญ่มีสมาชิก / บุตรในครอบครัว จำนวน 1-4 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 และมีสมาชิก/บุตรในครอบครัว จำนวน 5-8 คน คิดเป็นร้อยละ 35.70

จากผลการศึกษาดังกล่าว ขนาดของครอบครัวโดยเฉลี่ยจะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก เป็นครอบครัวเดี่ยวอาจจะเป็นเพราะปัจจุบันมีการยอมรับในการวางแผนครอบครัวกันอย่างแพร่หลาย

ระดับการศึกษา - กพสต. ส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษา มีการศึกษาจบระดับประถมศึกษา มากที่สุด คือ ร้อยละ 74.80 รองลงมา จบมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ร้อยละ 13.9 และระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 8.7 โดยอีกร้อยละ 2.6 ไม่ระบุระดับการศึกษา

สำหรับระดับการศึกษา สรุปได้ว่า กพสต. ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาเท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากฐานะทางครอบครัว และอาศัยอยู่ในชนบทที่ด้อยโอกาส ในการเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่า และในช่วงเวลาที่ กพสต. ศึกษา การศึกษาภาคบังคับ อยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น

อาชีพหลัก - กพสต. ที่ทำการศึกษา ร้อยละ 53.90 มีอาชีพหลักในการทำการเกษตร รองลงมา ได้แก่ การค้าขาย/ธุรกิจ อาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 19.00 และ 13.00 ตามลำดับ โดยประกอบอาชีพอุตสาหกรรมมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.90 และมี กพสต. ไม่ระบุอาชีพ ร้อยละ 13.00

ผลการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า กพสต. มากกว่าครึ่งหนึ่ง มีอาชีพหลักในการเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิม นอกจากนี้สภาพพื้นที่ก็เหมาะสมในการเกษตร แต่ก็เป็นที่สังเกตว่า กพสต. ถึงร้อยละ 19 ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจ อาจจะเป็นเพราะว่าพื้นที่ในการเกษตรมีจำกัด ไม่สามารถขยายพื้นที่ในการเกษตรได้ เป็นเพราะติดพื้นที่ป่าสงวน/เขตอุทยานฯ ตลอดจนการคมนาคมดีขึ้น การติดต่อซื้อขายสินค้าง่ายขึ้น ตลอดจนชุมชนก็ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น จึงหันมาประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจเพิ่มมากขึ้น

รายได้ - กพสต. ที่ทำการศึกษา มีรายได้เฉลี่ยทั้งครอบครัว โดยไม่หักค่าใช้จ่ายต่อเดือน 9,056 บาท ส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 0-5,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 61.7 รองลงมาอยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 24.4 และ 10,001-15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.3 กลุ่มที่มีรายได้ 15,001 บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.6 รายได้เฉลี่ยต่ำสุด 600 บาท/เดือน และรายได้เฉลี่ยสูงสุด 202,000 บาท/เดือน

จากผลการศึกษาดังกล่าวพบว่า กพสต.ส่วนใหญ่มีความยากจน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่ารายได้เฉลี่ยของคนในจังหวัดลำปาง ปี 2537 ซึ่งมีรายได้เฉลี่ย 36,500 บาท (สำนักงานสถิติจังหวัดลำปาง, 2537, ไม่ระบุหน้า) จึงอาจกล่าวได้ว่า กพสต.ส่วนใหญ่มีรายได้ในระดับที่ต่ำกว่าประชากรทั่วไป เวลาที่จะเสียสละประโยชน์เพื่อส่วนรวมจึงมีน้อย แนวโน้มในการรวมกิจกรรมในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจึงมีน้อย เพราะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของครอบครัว

ส่วนที่ 2 ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2.1 ความรู้ ความเข้าใจ ของ กพสต. เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการพัฒนาสตรี (กพสต.)

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ ความเข้าใจ ของ กพสต. เกี่ยวกับบทบาทของ กพสต.

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน (คน) N=115	ร้อยละ	หมายเหตุ
ระดับน้อย (0-3 คะแนน)	7	6.10	$\bar{X} = 5.90$ ระดับปานกลาง
ระดับปานกลาง (4-6 คะแนน)	72	62.60	
ระดับมาก (7-10 คะแนน)	36	31.30	
รวม	115	100.00	

จากตารางที่ 2 แสดงภาพรวมระดับความรู้ ความเข้าใจ ของ กพสต. เกี่ยวกับบทบาทของ กพสต. ซึ่งกำหนดเกณฑ์การวัดผลเป็น 3 ระดับ ปรากฏว่า กพสต. ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทของ กพสต. อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 62.60 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.90 และอันดับรองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.30 โดยมี กพสต. เพียงร้อยละ 6.10 มีระดับความรู้ ความเข้าใจน้อย

จากผลของการศึกษาดังกล่าว พบว่า ในเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของ กพสต. ควรได้รับการปรับปรุง/เพิ่มเติมให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดตั้งองค์กรสตรีในระดับตำบล เจ้าหน้าที่ขาดการให้ความรู้/ทำความเข้าใจอย่างชัดเจน เกี่ยวกับบทบาทของ กพสต. และการกำหนดบทบาทเป็นการถูกกำหนดโดยระเบียบของทางราชการ แสดงให้เห็นว่า ในทางปฏิบัติการจัดตั้งองค์กร/การดำเนินงานขององค์กรสตรี ยังขาดการประชุมและวางแผนร่วมกันอย่างมีขั้นตอนและมีระบบที่ชัดเจน

ตารางที่ 3 ความรู้ ความเข้าใจ ของ กพสต. เกี่ยวกับบทบาทของ กพสต. จำแนกตามกิจกรรมที่ปฏิบัติ

บทบาทของ กพสต.	จำนวน (คน) N=115		$\bar{X}$
	ตอบถูก	ตอบผิด	
1.จัดทำทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับสตรี เด็ก และเยาวชนในตำบล	90 (78.3)	25 (9.7)	0.78
2.การรวบรวมปัญหาและความต้องการของสตรีในตำบล เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ	43 (37.4)	72 (62.67)	0.37
3.การวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาของสตรีในตำบล เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสภาตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล	18 (15.7)	97 (84.3)	0.15
4.การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานเกี่ยวกับสตรี เด็ก และเยาวชน เป็นหน้าที่ร่วมกันทั้งสภาตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล และ กพสต.	111 (96.5)	4 (3.5)	0.96
5.จัดประชุมคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	96 (83.5)	19 (16.5)	0.83
6.ให้ข้อมูลสตรี เด็ก และเยาวชน เพื่อปรับปรุงข้อมูลในศูนย์ข้อมูลหมู่บ้าน/ศูนย์ข้อมูลตำบล ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ	99 (86.1)	16 (13.9)	0.86
7.คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) ประกอบด้วยคณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้านละ 2 คน โดยผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้แต่งตั้ง	41 (35.7)	74 (64.3)	0.35
8.รายงานผลการดำเนินงาน และเข้าร่วมในการประชุมสภาตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล/กพสอ. ทุกครั้ง	85 (73.9)	30 (26.1)	0.73
9.คณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบล (กพสต.) อยู่ในตำแหน่งคราวละ 5 ปี	54 (47.0)	61 (53.0)	0.47
10.การดำเนินงานจัดหากองทุนของกลุ่มฯ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ องค์การบริหารส่วนตำบล/สภาตำบล	42 (36.5)	73 (63.5)	0.36
$\bar{X} = 0.59$ S.D = 49			

จากตารางที่ 3 ผลจากการศึกษา พบว่า กพสต. มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทของ กพสต. โดยพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 4 การประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน เกี่ยวกับสตรี เด็ก และเยาวชน เป็นหน้าที่ร่วมกันทั้งสภาตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล

และ กพสต. มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.96 อันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อ 6 กพสต. มีบทบาทในการให้ข้อมูลสตรี เด็ก และเยาวชน เพื่อปรับปรุงข้อมูลในศูนย์ข้อมูล หมู่บ้าน / ศูนย์ข้อมูลตำบล ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.86 ซึ่งทั้ง 2 ข้อ อยู่ในเกณฑ์มีระดับความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทของ กพสต. ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 การวิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไขปัญหาของสตรีในตำบล เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และสภาตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.15 อยู่ในเกณฑ์มีระดับความรู้ ความเข้าใจน้อย

จากผลการศึกษาดังกล่าว เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ จะพบว่าในส่วนที่ กพสต. ตอบผิดมากจะเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมขององค์กรสตรี ในการแก้ไขปัญหาของตำบล ตั้งแต่การรวบรวมปัญหา ความต้องการ วิเคราะห์หาสาเหตุ และหาสาเหตุการแก้ไขปัญหา รวมทั้งการดำเนินการจัดหาเงินทุนของกลุ่ม กพสต. ส่วนใหญ่เห็นว่า ควรเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐและสภาตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งแท้จริงแล้ว บทบาทของ กพสต. จะต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการในกิจกรรมของสตรีในทุกขั้นตอน ซึ่งสาเหตุใหญ่อาจเป็นเพราะว่า กพสต. ที่ทำการศึกษา มีระดับการศึกษาค่อนข้างน้อย ตลอดจนมีอายุมาก การทำงานจึงไม่ยืดหยุ่นระเบียบ แต่จะใช้สถานการณ์และความจำเป็นเป็นตัวกำหนดในการปฏิบัติงาน ตลอดจนกระบวนการ ให้การศึกษาของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีน้อย จึงทำให้ กพสต. มีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทที่จำเป็นต้องปฏิบัติในระดับปานกลาง

2.2 ความรู้ความเข้าใจของ กพสต. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 4 ระดับความรู้ ความเข้าใจ ของ กพสต. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวนคน N=115	ร้อยละ	หมายเหตุ
ระดับน้อย (0-5 คะแนน)	-	-	X = 12.99
ระดับปานกลาง (6-10 คะแนน)	16	13.90	
ระดับมาก (11-15 คะแนน)	99	86.10	
รวม	115	100.00	

จากตารางที่ 4 แสดงภาพรวมระดับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับบทบาทของ กพสต. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดเกณฑ์ เป็น 3 ระดับ ปรากฏว่า กพสต. ส่วนใหญ่ มีระดับความรู้ ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 86.10 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.99 นอกนั้น เป็นอันดับรองลงมา มีความรู้

ความเข้าใจ อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.90 โดยไม่มี กพสต. ผู้ตอบแบบสอบถามคนใด มีระดับความรู้ ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระดับน้อยเลย

ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ควรทราบและปฏิบัติในเบื้องต้นนั้น ได้รับการเผยแพร่ และให้ความรู้จากสื่อต่าง ๆ อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะการได้รับข้อมูลข่าวสารทางโทรทัศน์วิทยุ ตลอดจนระหว่างเดือนที่ผู้ทำการศึกษา เก็บข้อมูล มีการจัดการฝึกอบรม ให้ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก่ผู้นำองค์กร และกลุ่มสตรี หลายตำบล เช่น เมืองยาว ห้างฉัตร และวอแก้ว เป็นต้น ในภาพรวม กพสต.จึงมีความรู้ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระดับมาก

ตารางที่ 5 ความรู้ ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ของ กพสต.

ข้อความ	จำนวน(คน) N=115		$\bar{X}$
	ตอบถูก	ตอบผิด	
1.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวเราที่เกิดเองโดยธรรมชาติ รวมทั้งที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งเป็นสิ่งมีชีวิต และไม่มีชีวิต	107 (93.0)	8 (7.0)	0.93
2.การนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้อย่างไม่จำกัด เป็นการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ ฯลฯ	82 (71.3)	33 (28.7)	0.71
3.การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นระยะเวลามากที่สุด โดยต้องมีการจัดการเพื่อไม่ให้เกิดการสูญสลาย และเกิดภาวะมลพิษ	110 (95.7)	5 (4.3)	0.95
4.การขยายพื้นที่เพื่อทำการเกษตรเข้าไปในพื้นที่ป่า เป็นการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ	95 (82.6)	20 (17.4)	0.82
5.การเพิ่มของจำนวนประชากร มีผลทำให้เกิดปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	84 (73.0)	31 (27.0)	0.73
6.ควรปลูกพืชชนิดเดียวในพื้นที่เดิม เพราะจะทำให้เกษตรกรเกิดความชำนาญทำให้ได้ผลผลิตสูง	90 (78.3)	25 (21.7)	0.78
7.ควรใส่ปุ๋ยเคมีในการเพาะปลูก จะทำให้ดินมีคุณภาพดีขึ้น	95 (82.6)	20 (17.4)	0.82
8.การทิ้งขยะลงในแม่น้ำ เป็นการเพิ่มปริมาณอาหารให้สัตว์น้ำ และไม่ทำให้น้ำเน่าเสียได้ เพราะปริมาณขยะมีน้อย	106 (92.2)	9 (7.8)	0.92

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อความ	จำนวน(คน) N=115		X
	ตอบถูก	ตอบผิด	
9.การระบายน้ำที่เกิดจากการชักล้างในบ้านเรือนลงในแม่น้ำลำคลอง มีผลกระทบทำให้เกิดน้ำเน่าเสียได้	98 (85.2)	17 (14.8)	0.85
10.การปลูกพืชในแม่น้ำ ลำคลอง เช่น ผักบุ้ง ผักกระเฉด ฯลฯ ทำให้เกิดน้ำเน่าเสียได้	96 (83.5)	19 (16.5)	0.83
11.การนำไม้จากพื้นที่ป่า มาใช้ประโยชน์เพื่อเกิดรายได้ เป็นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า	96 (83.5)	19 (16.5)	0.83
12.การรักษาป่าไม้ที่เป็นป่าต้นน้ำลำธาร เป็นการช่วยสงวนและรักษาทรัพยากรน้ำได้	113 (98.3)	2 (1.7)	0.98
13.การปรับปรุงบริเวณบ้านให้สะอาด การปลูกผักสวนครัว และไม้ดอกไม้ประดับให้สวยงาม เป็นการสิ้นเปลืองเวลาและค่าใช้จ่าย	96 (83.5)	19 (16.5)	0.83
14.การทิ้งขยะลงในที่ทิ้งขยะ เป็นการสร้างนิสัยที่ดี และช่วยให้บ้านเมืองของเราน่าอยู่ด้วย	113 (98.3)	2 (1.7)	0.98
15.การทิ้งขยะและการกำจัดขยะ โดยการคัดแยกขยะให้ถูกวิธี เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสามารถป้องกันการเกิดภาวะมลพิษได้	113 (98.3)	2 (1.7)	0.98
X = 0.86, S.D. = 34			

จากตารางที่ 5 ผลจากการศึกษา พบว่า กพสต. มีความรู้ ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก โดยพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดมี 3 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 12 การรักษาป่าไม้ ที่เป็นป่าต้นน้ำลำธาร เป็นการช่วยสงวนและรักษาทรัพยากรน้ำได้, ข้อที่ 14 การทิ้งขยะลงในที่ทิ้งขยะ เป็นการสร้างนิสัยที่ดี และช่วยให้บ้านเมืองของเราน่าอยู่ด้วย และข้อที่ 15 การทิ้งขยะ และการกำจัดขยะ โดยการคัดแยกขยะให้ถูกวิธี เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และสามารถป้องกันการเกิดภาวะมลพิษได้ โดยทั้ง 3 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.98 อยู่ในเกณฑ์มีความรู้ ความเข้าใจ ในระดับมาก อันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นระยะเวลามากที่สุด โดยต้องมีการจัดการเพื่อไม่ให้สูญสลาย และเกิดภาวะมลพิษ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.95 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 2 การนำทรัพยากรมาใช้อย่างไม่จำกัด เป็นการ

ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น ป่าไม้ แร่ธาตุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.71 ทั้งข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับรอง และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อยู่ในเกณฑ์เดียวกัน คือ มีความรู้ ความเข้าใจ ในระดับมาก

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กพสต.มีระดับความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านการจัดการด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ชุมชน เช่น การทิ้งและการกำจัดขยะ การจัดการและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพราะ กพสต. ได้รับความรู้/การถ่ายทอดข่าวสารจากสื่อบุคคล เช่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือจากนโยบายในการพัฒนาของทางราชการ ซึ่งในปัจจุบันเน้นการรณรงค์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ กพสต.มีความรู้และเกิดความสำนึกและความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ส่วนที่ 3 การได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต. / การได้รับข้อมูล ข่าวสาร

3.1 ผู้ที่ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต.

ตารางที่ 6 ผู้ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต.

ผู้ให้การสนับสนุน	จำนวน(คน) N=115	ร้อยละ
1. เจ้าหน้าที่รัฐ + องค์กรเอกชน + องค์กรท้องถิ่น/ประชาชน	57	49.60
2. เจ้าหน้าที่รัฐ + องค์กรท้องถิ่น/ประชาชน	46	40.00
3. เจ้าหน้าที่รัฐ	9	7.80
4. องค์กรท้องถิ่น/ประชาชน	2	1.70
5. ภาคเอกชน + องค์กรท้องถิ่น/ประชาชน	1	0.90
	115	100.00

จากตารางที่ 6 ผลการศึกษา ความคิดเห็นของ กพสต. ผู้ให้การสนับสนุนในการปฏิบัติงาน อันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 เจ้าหน้าที่ของรัฐ + องค์กรเอกชน + องค์กรท้องถิ่น/ประชาชน คิดเป็นร้อยละ 49.60 อันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 เจ้าหน้าที่ของรัฐ + องค์กรท้องถิ่น/ประชาชน คิดเป็นร้อยละ 40.00 ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ข้อ 2 องค์กรเอกชน และข้อ 4 เจ้าหน้าที่ของรัฐ + องค์กรเอกชน คิดเป็นร้อยละ 0

จึงเห็นได้ว่า ในปัจจุบัน ทั้งภาครัฐ และเอกชน รวมทั้งองค์กรท้องถิ่น ให้ความสำคัญและส่งเสริมให้สตรีมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น ซึ่งเป็นการพัฒนาศักยภาพ และสร้างความเข้มแข็งแก่องค์กรสตรีให้เพิ่มขึ้น

3.2 ระดับการได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต.

ตารางที่ 7 ระดับการได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต.

ระดับการได้รับการสนับสนุน การปฏิบัติงาน	จำนวน (คน) N=115	ร้อยละ	หมายเหตุ
ระดับน้อย ($\bar{X}=1.00-1.66$)	16	13.9	$\bar{X} = 2.07$
ระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.67-2.33$)	73	63.5	
ระดับมาก ($\bar{X}=2.34-3.00$)	26	22.6	
รวม	115	100.00	

จากตารางที่ 7 แสดงภาพรวมระดับการได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต. ซึ่งกำหนดเกณฑ์เป็น 3 ระดับ ปรากฏว่า กพสต. ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติ ในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 63.5 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.07 อันดับรองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 22.6 ส่วนอันดับน้อยที่สุดอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 13.9

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กพสต. ส่วนใหญ่ยังต้องการการสนับสนุนในการปฏิบัติงานให้มากขึ้น ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ กพสต. ต้องการขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และต้องการเพิ่มพูนความรู้เพื่อให้เกิดความมั่นใจในการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 8 การได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน จำแนกตามกิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน

กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน	ระดับการได้รับการสนับสนุน			ไม่ตอบ	$\bar{X}$
	เป็นประจำ	บางครั้ง	ไม่พบบ่อย		
1. ข้อมูลข่าวสารการพัฒนา	42 (36.5)	71 (61.7)	2 (1.7)	-	2.34
2. การสนับสนุนทางด้านวิชาการและระเบียบปฏิบัติ	26 (22.6)	70 (60.9)	18 (15.7)	1 (0.9)	2.05
3. การสนับสนุนงบประมาณ	14 (12.2)	63 (54.8)	34 (29.6)	4 (3.5)	1.75
4. การสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์	6 (5.2)	63 (54.8)	42 (36.5)	4 (3.5)	1.61

ตารางที่ 8 (ต่อ)

กิจกรรมที่ได้รับการสนับสนุน	ระดับการได้รับการสนับสนุน			ไม่ตอบ	X
	เป็นประจำ	บางครั้ง	ไม่บ่อย		
5.การร่วมกิจกรรม การติดตาม การดำเนินงาน ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ และแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน	35 (30.4)	65 (56.5)	13 (11.3)	2 (1.7)	2.15
6.การเชิญเข้าร่วมประชุม/อบรม สัมมนา หรือทัศนศึกษา	45 (39.1)	63 (54.8)	7 (6.1)	-	2.33
7.การเผยแพร่/ประชาสัมพันธ์กิจกรรม/โครงการของ กพสต.	41 (35.7)	59 (51.3)	15 (13.0)	-	2.22
X = 2.07, S.D. = .406					

จากตารางที่ 8 ผลจากการศึกษา พบว่า การได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต. โดยพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด คือ ข้อ 1 ได้แก่ ข้อมูล ข่าวสาร การพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 อยู่ในเกณฑ์ได้รับการสนับสนุนระดับมาก อันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อ 6 การเชิญเข้าร่วมประชุม / อบรม สัมมนา หรือทัศนศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 อยู่ในเกณฑ์ได้รับการสนับสนุน ระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 4 การสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.61 อยู่ในเกณฑ์ได้รับการสนับสนุนระดับน้อย

จากผลการศึกษาดังกล่าว การสนับสนุนในการปฏิบัติงานแก่ กพสต. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์/งบประมาณ มีน้อยมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนมากของสตรีให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา ยังคงต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาให้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ ยังควรให้การสนับสนุนด้านวิชาการ/ระเบียบปฏิบัติ ตลอดจนติดตามการดำเนินงานให้ความช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ปัญหา ในการปฏิบัติงานด้วย ทั้งนี้จะเป็นการสร้างความมั่นใจ และเพิ่มขวัญ กำลังใจ ในการปฏิบัติงานแก่ กพสต. ด้วย

3.3 การได้รับข้อมูล ข่าวสาร ของ กพสค.

ตารางที่ 9 ระดับการได้รับข้อมูล ข่าวสาร ของ กพสค.

ระดับการได้รับข้อมูล ข่าวสาร	จำนวน (คน) N=115	ร้อยละ	หมายเหตุ
ระดับน้อย ($\bar{X}=1.00-1.66$)	11	9.6	$\bar{X} = 2.17$
ระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.67-2.33$)	66	57.4	
ระดับมาก ($\bar{X}=2.34-3.00$)	38	33.0	
รวม	115	100.00	

จากตารางที่ 9 แสดงภาพรวมระดับการได้รับข้อมูล ข่าวสาร ของ กพสค. ซึ่งกำหนดเกณฑ์เป็น 3 ระดับ ปรากฏว่า กพสค. ส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนข้อมูลข่าวสาร อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 57.4 และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 อันดับรองลงมา อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 33.0 ส่วนอันดับน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 9.6

ตารางที่ 10 แสดงค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย การได้รับข้อมูล ข่าวสาร ของ กพสค. จำแนกตามแหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล	ระดับการรับรู้			ไม่ตอบ	$\bar{X}$
	เป็นประจำ	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง		
1.หนังสือพิมพ์	46 (40.0)	53 (46.1)	15 (13.0)	1 (0.9)	2.25
2.วิทยุ	47 (40.9)	52 (45.2)	11 (9.6)	5 (4.3)	2.22
3.โทรทัศน์	68 (59.1)	34 (29.6)	12 (10.4)	1 (0.9)	2.47
4.หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย	54 (47.0)	38 (33.0)	19 (16.5)	4 (3.5)	2.23
5.ป้ายประกาศ/เอกสารแผ่นพิมพ์/หนังสือ-พิมพ์เผยแพร่	27 (23.5)	63 (54.8)	24 (20.9)	1 (0.9)	2.00
6.ศูนย์ข้อมูลระดับตำบล/ศูนย์ข้อมูลระดับหมู่บ้าน	42 (36.5)	60 (52.2)	11 (9.6)	2 (1.7)	2.23

ตารางที่ 10 (ต่อ)

แหล่งข้อมูล	ระดับการรับรู้			ไม่ตอบ	X
	เป็นประจำ	บางครั้ง	นานๆ ครั้ง		
7.ที่อ่านหนังสือพิมพ์หมู่บ้าน	51 (44.3)	34 (29.6)	27 (23.5)	3 (2.6)	2.15
8.กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านผู้นำท้องถิ่น	74 (64.3)	33 (28.7)	6 (5.2)	2 (1.7)	2.56
9.เจ้าหน้าที่ของทางราชการ	42 (36.5)	57 (58.3)	4 (3.5)	2 (1.7)	2.29
10.เพื่อนบ้านในหมู่บ้าน/ตำบล	29 (25.2)	76 (60.9)	13 (11.3)	3 (2.6)	2.08
11.เพื่อน กพสม./กพสด./ และ กพสจ.	28 (24.3)	71 (61.7)	11 (9.6)	5 (4.3)	2.06
12.เครือข่ายองค์กรสตรี/ ผู้นำสตรีในระดับ ประเทศ	10 (8.7)	50 (43.5)	49 42.6	6 (5.2)	1.57
X = 2.17, S.D = .449					

จากตารางที่ 10 ผลจากการศึกษา พบว่า การได้รับข้อมูล ข่าวสาร ของ กพสด. โดยพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 8 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านผู้นำท้องถิ่น ให้ข้อมูล ข่าวสาร แก่ กพสด. อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.55 อันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 โทรทัศน์ ให้ข้อมูลข่าวสาร แก่ กพสด. อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 โดยข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 12 เครือข่ายองค์กรสตรี / ผู้นำสตรี ในระดับประเทศ ให้ข้อมูล ข่าวสาร แก่ กพสด. ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.57

จากผลการศึกษาพบว่า ผลได้รับข้อมูลข่าวสารของ กพสด. จากองค์กรเครือข่ายองค์กรสตรี ผู้นำสตรี ในระดับประเทศ มีน้อยมาก ในฐานะผู้ปฏิบัติงานในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ กพสด. จึงควรสนับสนุนการสร้างเครือข่ายองค์กรสตรี เพื่อให้องค์กร/บุคคลในองค์กร ได้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร และความร่วมมือกันด้วยความสมัครใจ ทั้งนี้ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ กพสด. เพิ่มมากขึ้น

ส่วนที่ 4 ทักษะในการกำหนดบทบาท ผู้ชาย / ผู้หญิง

ตารางที่ 11. ทักษะในการกำหนดบทบาท ผู้ชาย/ผู้หญิง

ระดับทักษะในการกำหนดบทบาท ผู้ชาย / ผู้หญิง	จำนวน (คน) N=115	ร้อยละ
ผู้ชายมีบทบาทมากกว่าผู้หญิง	7	6.1
ผู้หญิงมีบทบาทมากกว่าผู้ชาย	29	25.2
ผู้ชายและผู้หญิงมีบทบาทเท่าเทียมกัน	79	68.7
	115	100.00

จากตารางที่ 11 แสดงภาพรวมทักษะในการกำหนดบทบาท ผู้ชาย / ผู้หญิง ปรากฏว่า กพสต. ส่วนใหญ่ มีทักษะผู้ชายและผู้หญิงมีบทบาทเท่าเทียมกัน คิดเป็นร้อยละ 68.7 อันดับรองลงมา ผู้หญิงมีบทบาทมากกว่าผู้ชาย คิดเป็นร้อยละ 25.2 ส่วนอันดับน้อยที่สุด มีทักษะผู้ชายมีบทบาทมากกว่าผู้หญิง คิดเป็นร้อยละ 6.1

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า กพสต. ซึ่งเป็นกลุ่มผู้นำสตรีส่วนใหญ่ ตระหนักถึงความเสมอภาค และสิทธิเท่าเทียมกันระหว่างผู้หญิงและผู้ชาย ซึ่งจะเป็นการนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพของสตรี ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 12 กิจกรรมที่ปฏิบัติจำแนกตามบทบาทผู้ชาย/ผู้หญิง

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ผู้ปฏิบัติ			ไม่ตอบ
	ผู้ชาย	ผู้หญิง	ทั้งผู้ชาย และ ผู้หญิง	
1. การอบรมเลี้ยงดูบุตร และการดูแลอำนวยความสะดวกในบ้าน	5 (4.3)	42 (36.5)	68 (59.1)	-
2. การทำงานเพื่อหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว	34 (29.6)	3 (2.6)	78 (67.8)	-
3. การทำไร่ ไร่ไถนา เพื่อการดำรงชีพของครอบครัว	36 (31.3)	-	77 (67.0)	2 (1.7)
4. การเรียนรู้การใช้เครื่องมือ/เครื่องใช้ และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดเวลาการทำงาน	48 (41.7)	1 (0.9)	64 (55.7)	2 (1.7)

ตารางที่ 12 (ต่อ)

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ผู้ปฏิบัติ			ไม่ตอบ
	ผู้ชาย	ผู้หญิง	ทั้งผู้ชาย และ ผู้หญิง	
5.การเข้าร่วมประชุมของหมู่บ้าน / ตำบล	21 (18.3)	3 (2.6)	90 (78.31)	1 (.9)
6.การรับการศึกษาทั้งในโรงเรียนและนอก โรงเรียน	7 (6.1)	3 (2.6)	105 (91.3)	-
7.การดูแลสุขภาพสมาชิกในครอบครัว	7 (6.1)	32 (27.8)	76 (66.1)	-
8.การสร้างกฎเกณฑ์ การกำหนด และการ ลงโทษสมาชิกในครอบครัว	31 (27.0)	7 (6.1)	76 (66.1)	1 (0.9)
9.ผู้สืบทอดมรดก และสืบสายเครือญาติ บรรพบุรุษ	21 (18.3)	6 (5.2)	86 (74.8)	2 (1.7)
10.การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนในการปลูก ต้นไม้ ดูแล รักษา และกำจัดวัชพืช	21 (18.3)	4 (3.5)	89 (77.4)	1 (0.9)
11.การดูแล รักษา และการป้องกันการตัดไม้ ทำลายป่า	42 (36.5)	2 (1.7)	69 (60.0)	2 (1.7)
12.การดูแลรักษาสิ่งสาธารณะประโยชน์ และสิ่งแวดล้อมของชุมชน	17 (17.8)	2 (1.7)	95 (82.6)	1 (0.9)
13.การปรับปรุงดินโดยการใช้ปุ๋ยเคมี	38 (33.0)	1 (0.9)	70 (60.9)	6 (5.2)
14.การหาอาหาร การจัดหาสะอาด การ เลือกซื้อสินค้าและการประกอบอาหาร	2 (1.7)	54 (47.0)	59 (51.3)	-
S.D. = .432				

จากตารางที่ 12 ผลจากการศึกษาโดยพิจารณาเป็นรายข้อ ในกิจกรรมของ กพสต. ปฏิบัติ
ในบทบาท ผู้ชาย / ผู้หญิง พบว่า ข้อที่มีอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 6 การรับการศึกษาทั้งในโรงเรียน
และนอกโรงเรียน อันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อ 12 การดูแลรักษาสิ่งสาธารณะประโยชน์ โดยมีทัศน
ผู้ชาย / ผู้หญิง มีบทบาทเท่าเทียมกัน ทั้ง 2 ข้อ มีค่าร้อยละเท่ากับ 91.3 และ 82.6 ตามลำดับ ส่วน
ข้อที่มีค่าร้อยละใกล้เคียงกันระหว่างกิจกรรมที่ปฏิบัติทั้งผู้ชายและผู้หญิง กับกิจกรรมที่ผู้ชายปฏิบัติ

ได้แก่ ข้อ 4 การเรียนรู้การใช้เครื่องมือ/เครื่องใช้ และเทคโนโลยี เพื่อการเพิ่มผลผลิต และลดเวลาการทำงาน ซึ่งมีค่าร้อยละเท่ากับ 55.7 และ 41.7

จากผลการศึกษาดังกล่าว เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรมแล้ว กพสต.ส่วนใหญ่เห็นว่า เกือบทุกกิจกรรมเป็นบทบาทของทั้งผู้หญิงและผู้ชายที่ต้องปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กพสต.ส่วนใหญ่อยู่ในภาคการเกษตร ซึ่งมีฐานะค่อนข้างยากจน นอกจากจะต้องช่วยเหลือครอบครัวในการเป็นเกษตรกรแล้ว ยังต้องค้าขาย/รับจ้าง เพื่อช่วยเหลือครอบครัวอีกด้วย การเรียนรู้การใช้เครื่องมือ/เครื่องใช้ และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มผลผลิตและลดเวลาการทำงาน เช่น การปรับปรุงดินโดยใช้สารเคมี จึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในปัจจุบัน กพสต.ตระหนักถึงความเท่าเทียมกันระหว่างผู้ชายและผู้หญิงในการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตในปัจจุบัน กพสต.เกือบทั้งหมด จึงเห็นว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทั้งผู้ชายและผู้หญิง

ส่วนที่ 5 บทบาทในการส่งเสริม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ กพสต. ในบทบาท

5.1 การกระทำตนให้เป็นอย่างแก่ประชาชน

ตารางที่ 13 ระดับการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน	จำนวน (คน) N=115	ร้อยละ	หมายเหตุ
ระดับน้อย ($\bar{X}$ =1.00-1.66)	1	0.9	$\bar{X}$ = 2.46
ระดับปานกลาง ($\bar{X}$ =1.67-2.33)	36	31.3	
ระดับมาก ($\bar{X}$ =2.34-3.00)	78	67.8	
รวม	115	100.00	

จากตารางที่ 13 แสดงภาพรวมบทบาทในการส่งเสริม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกระทำตนให้เป็นอย่างแก่ประชาชน ของ กพสต. ซึ่งกำหนดเกณฑ์เป็น 3 ระดับ ปรากฏว่า กพสต. ส่วนใหญ่ กระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 67.8 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 และอันดับรองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.3 ส่วนอันดับน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 0.9

จากผลการศึกษาดังกล่าว ในการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนนั้น กพสต.มีบทบาทมาก ทั้งนี้เพราะ กพสต.ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายจากทางราชการ และในฐานะผู้นำของประชาชนในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง

กิจกรรมที่ปฏิบัติในบางกิจกรรม กพสต. สามารถปฏิบัติได้เอง และทำให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและชุมชนด้วย

ตารางที่ 14 การกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน จำแนกตามกิจกรรมที่ปฏิบัติ

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ N=115				X
	เป็นประจำ	บางครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่ตอบ	
1.การจัดทำบริเวณบ้าน และภายในบ้านให้สะอาด สวยงาม	96 (83.5)	18 (15.7)	-	1 (0.9)	2.81
2.การจัดหาที่ทิ้งขยะที่เหมาะสม และกำจัดขยะที่ถูกต้องโดยการเผาหรือฝัง	92 (80.0)	22 (19.1)	-	1 (0.9)	2.73
3.การใช้ปุ๋ยหมักแทนการใช้ปุ๋ยเคมี	30 (26.1)	70 (60.9)	10 (8.7)	5 (4.3)	2.08
4.การจัดทำบ่อกำจัดน้ำเสีย และการนำน้ำจากการชักล้างหรือเหลือใช้ไปใช้ประโยชน์ต่อ เช่น รดน้ำต้นไม้ ล้างรถ ฯลฯ	55 (47.8)	38 (33.0)	20 (17.4)	2 (1.7)	2.27
5.การประหยัดการใช้น้ำ และไฟฟ้า	94 (81.7)	18 (15.7)	2 (1.7)	1 (0.9)	2.78
6.การปลูกต้นไม้บริเวณบ้าน และหัวไร่ปลายนา	65 (56.5)	45 (39.1)	4 (3.5)	1 (0.9)	2.51
7.การจัดหาภาชนะเก็บน้ำเพื่อบริโภคที่สะอาดและมีฝาปิดมิดชิด	93 (80.9)	14 (12.2)	6 (5.2)	2 (1.7)	2.72
8.สมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม กับชุมชน เช่น ปลูกป่า ทำความสะอาด พัฒนาหมู่บ้าน ฯลฯ	71 (61.7)	38 (33.0)	5 (4.3)	1 (0.9)	2.55
9.การใช้พืชสมุนไพรทดแทนการใช้สารเคมีในการเกษตร เช่น การใช้สารสกัดจากสะเดา ชำแมลง ฯลฯ	22 (19.1)	46 (40.0)	45 (39.1)	2 (1.7)	1.76
10.การปลูกพืชหมุนเวียนและการปลูกพืชที่เหมาะสมกับดิน	46 (40.0)	60 (52.2)	8 (7.0)	1 (0.9)	2.31
X = 2.46, S.D. = 382					

จากตารางที่ 14 ผลจากการศึกษา โดยพิจารณา เป็นรายชื่อ ในการกระทำตนเป็น ตัวอย่างแก่ประชาชน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 1 การจัดทำบริเวณบ้าน และ ภายในบ้าน ให้สะอาด สวยงาม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81 อันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 การประหยัดการ ใช้น้ำ และไฟฟ้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.78 โดยทั้ง 2 ข้อ อยู่ในเกณฑ์ มีการกระทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่ ประชาชน อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ในอันดับน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 9 การใช้พืชสมุนไพรทดแทน การใช้สารเคมีในการเกษตร เช่น การใช้สารสกัดจากสะเดาฆ่าแมลง ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.76 อยู่ใน เกณฑ์ระดับปานกลาง

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาตามกิจกรรมที่ กพสต.ปฏิบัติในการกระทำตนเป็นตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยใน ระดับมาก ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติแล้วเกิดผลดีแก่ กพสต.เอง และยังแสดงถึงการกระทำตนเป็น ตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนอีกด้วย เป็นที่สังเกตว่า ในการใช้ปุ๋ยหมักแทนการใช้ปุ๋ยเคมี และการใช้พืช สมุนไพรทดแทนการใช้สารเคมีในการเกษตร เช่น การใช้สารสกัดจากสะเดาฆ่าแมลง ฯลฯ กพสต.มี การปฏิบัติเป็นบางครั้ง เป็นส่วนใหญ่ หรือปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง ทั้งนี้ เพราะการใช้สารเคมีสะดวก ให้ผล รวดเร็ว ไม่มีขั้นตอนในการเตรียมการที่ยุ่งยาก แต่ในการปฏิบัติดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และทำให้เกิดภาวะมลพิษขึ้นได้

5.2 การชี้แนะ / แนะนำ ประชาชน ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 15 ระดับของการชี้แนะ / แนะนำ ประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับการชี้แนะ/แนะนำ ประชาชน	จำนวน (คน) N=115	ร้อยละ	หมายเหตุ
ระดับน้อย ($\bar{X}=1.00-1.66$)	3	2.6	$\bar{X} = 2.50$
ระดับปานกลาง ($\bar{X}=1.67-2.33$)	35	31.4	
ระดับมาก ($\bar{X}=2.34-3.00$)	77	67.0	
รวม	115	100.00	

จากตารางที่ 15 แสดงภาพรวม การชี้แนะ/แนะนำ ประชาชน ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ของ กพสต. ซึ่งกำหนดเกณฑ์เป็น 3 ระดับ ปรากฏว่า กพสต. ส่วนใหญ่ให้ การชี้แนะ/แนะนำ ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 67.0 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.50 และอันดับรองลงมา อยู่ใน ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.3 ส่วนอันดับน้อยที่สุด อยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.6

บทบาทในการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชน เป็นบทบาทสำคัญ ที่จะทำให้ประชาชนปฏิบัติ ตาม ทั้งนี้เพราะ กพสต. ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการส่งเสริม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดกับประชาชน

ตารางที่ 16 การชี้แนะ / แนะนำ ประชาชน จำแนกตามกิจกรรมที่ปฏิบัติของ กพสต. ในการส่งเสริม และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ			$\bar{X}$
	เป็นประจำ	บางครั้ง	นานๆครั้ง	
1.ชี้แนะให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการ จัดบ้านเรือนและภายในบ้านให้สะอาด สวยงาม	73 (63.5)	41 (35.7)	1 (0.9)	2.62
2.ชี้แนะ/แนะนำประชาชน ในการทิ้งขยะให้ถูก ที่ มีการกำจัดขยะที่ถูกต้องวิธี และช่วยกันรักษา ความสะอาดในชุมชน	71 (61.7)	42 (36.5)	2 (1.7)	2.60
3.ชี้แนะ/แนะนำให้ประชาชน ใช้ปุ๋ยหมักแทน การใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อเป็นการบำรุงดิน	42 (36.5)	58 (50.4)	15 (13.0)	2.23
4.ชี้แนะ/แนะนำให้ประชาชน ไม้ทิ้งขยะและ น้ำเสียลงในแม่น้ำ ลำคลอง	69 (60.0)	33 (28.7)	13 (11.3)	2.48
5.ชี้แนะให้ประชาชนเห็นคุณค่าของน้ำ/ไฟฟ้า และการใช้น้ำ/ไฟฟ้า อย่างประหยัด	82 (71.3)	30 (26.1)	3 (2.6)	2.68
6.ชักชวนให้ประชาชนช่วยกันปลูกต้นไม้ภายใน บริเวณบ้าน และหัวไร่ ปลายนา	63 (54.8)	45 (39.1)	7 (6.1)	2.48
7.ชี้แนะ/แนะนำให้ประชาชนจัดหาภาชนะเก็บ น้ำเพื่อบริโภคที่สะอาด และมีฝาปิดมิดชิด	89 (77.4)	18 (15.7)	8 (7.0)	2.70
8.แนะนำ/ตักเตือนประชาชน ในการใช้สารเคมี ภายในบ้านและในการทำเกษตร	42 (36.5)	56 (48.7)	17 (14.8)	2.21
9.แนะนำ/ตักเตือนประชาชน ให้เห็นคุณค่าและ ร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า แม่น้ำ ลำธาร ฯลฯ	70 (60.9)	40 (34.8)	5 (4.3)	2.56
10.ชี้แนะ/แนะนำ ประโยชน์ของการปลูกพืช หมุนเวียน และการปลูกพืชที่เหมาะสมกับ สภาพดิน	50 (43.5)	60 (52.2)	5 (4.3)	2.39
$\bar{X} = 2.50$, $S.D. = .395$				

จากตารางที่ 16 ผลจากการศึกษา โดยพิจารณาเป็นรายข้อ ในการชี้แนะ/แนะนำประชาชน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ในอันดับสูงสุด ได้แก่ ข้อ 7 ที่แนะ/แนะนำให้ประชาชนจัดหาภาชนะเก็บน้ำ เพื่อบริโภคที่สะอาด และมีฝาปิดมิดชิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 อันดับรองลงมา ได้แก่ ข้อ 5 ที่แนะให้ประชาชนเห็นคุณค่าของน้ำ/ไฟฟ้า และ การใช้น้ำ/ไฟฟ้า อย่างประหยัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 ทั้ง 2 ข้อ อยู่ในเกณฑ์ ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ย ในอันดับน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อ 8 แนะนำ/ชักชวนประชาชน ในการใช้สารเคมีภายในบ้าน และ การทำการเกษตร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.21 อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

จากผลการศึกษาเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อดังกล่าว ในเรื่องที่เกิดผลกระทบต่อดิน และภาวะมลพิษ เช่น การชี้แนะ/แนะนำประชาชนใช้ปุ๋ยหมักแทน การใช้ปุ๋ยเคมีเพื่อการบำรุงดิน การแนะนำ/ชักชวน ประชาชนในการใช้สารเคมีภายในบ้าน และในการทำการเกษตร ประโยชน์ของการปลูกพืชหมุนเวียน และการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพดิน กพสต.ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง หรือนาน ๆ ครั้ง ทั้งนี้ เพราะ กพสต.เองก็ไม่ได้ปฏิบัติ จึงไม่สามารถให้คำแนะนำได้ และการใช้สารเคมีก็สะดวก ให้ผลรวดเร็วและไม่มีขั้นตอนในการเตรียมที่ยุ่งยากซับซ้อน ส่วนในข้ออื่น ๆ กพสต.สามารถปฏิบัติได้เอง ตลอดจนมีสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ ที่เผยแพร่ให้ประชาชนปฏิบัติตามกันอย่างกว้างขวาง ซึ่งเป็นการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ กพสต.ด้วย

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบสมมติฐาน ผู้ศึกษาใช้วิธีการทางสถิติหาค่าสหสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปร 2 ตัว ของ เพียร์สัน (Pearson product moment correlation) เพื่อได้ทราบว่าค่าตัวแปรทั้งสอง มีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด และแบบไหน จากการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ปรากฏรายละเอียด ตามตารางที่ 13

ตารางที่ 17 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม (ตัวแปรตาม หมายถึง บทบาท ของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกระทำเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน)

ตัวแปรอิสระ			ตัวแปรตาม (การกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน)	
ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปร	การแปลความเชิงสัมพันธ์
1.ความรู้ / ความเข้าใจ ในบทบาท กพสต.	5.9043	1.4925	.1979	มีความสัมพันธ์กัน(เชิงบวก)
2.ความรู้ / ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	12.9913	2.0583	.0207	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
3.การได้รับการสนับสนุน การปฏิบัติงาน	2.0696	.4060	.2567*	มีความสัมพันธ์กันมาก (เชิงบวก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4 การได้รับข้อมูล ข่าวสาร	2.1783	.4486	.2994*	มีความสัมพันธ์กันมาก (เชิงบวก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5.ทัศนคติในการกำหนด บทบาท ชาย / หญิง	2.4571	.4323	.2006	มีความสัมพันธ์กันมาก (เชิงบวก)

N = 115 , 2 - tailed Signif : * -.01 ** -.001

ตารางที่ 18 ค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม (ตัวแปรตาม หมายถึง บทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชน)

ตัวแปรอิสระ			ตัวแปรตาม (การชี้แนะ / แนะนำแก่ประชาชน)	
ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D.	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคู่ตัวแปร	การแปลความเชิงสัมพันธ์
1. ความรู้ / ความเข้าใจ ในบทบาท กพสต.	5.9043	1.4925	.0848	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
2. ความรู้ / ความเข้าใจ ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	12.9913	2.0583	.0993	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
3. การได้รับการสนับสนุน การปฏิบัติงาน	2.0696	.4060	.3970**	มีความสัมพันธ์กันมาก (เชิงบวก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. การได้รับข้อมูล ข่าวสาร	2.1783	.4486	.3499**	มีความสัมพันธ์กันมาก (เชิงบวก) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. ทัศนะในการกำหนด บทบาท ชาย / หญิง	2.4571	.4323	.1945	มีความสัมพันธ์กันมาก (เชิงบวก)

N = 115 , 2 - tailed Signif : * -.01 ** -.001

สมมติฐานทางวิจัย

1. ปัจจัยที่สนับสนุนการปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต. ความรู้ความเข้าใจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การได้รับการสนับสนุนในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ก. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต. กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากตารางที่ 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ ระหว่างตัวแปร ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต. (ข้อ 1) กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน มีค่าเท่ากับ .1979 หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต. มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนก็จะมีมากขึ้นด้วย

แต่ค่าสถิติที่คำนวณได้นี้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ในสมมติฐานนี้ จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต. มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ระหว่างตัวแปร ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต. (ข้อ 1) กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชน มีค่าเท่ากับ .0848 หมายความว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต. ไม่มีความสัมพันธ์กันเลยกับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชน อธิบายได้อีกนัยหนึ่งว่า การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหนึ่ง ไม่มีผลหรือมีผลไม่แน่นอนกับอีกตัวแปรหนึ่ง เพราะฉะนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร "ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต." กับตัวแปรตาม "บทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชน" เป็นไปในลักษณะที่ไม่แน่นอน กล่าวคือ มีการกระจายไปทุกทิศทางจนไม่สามารถบอกได้ว่า ความรู้ความเข้าใจในบทบาทของ กพสต. จะมีค่าความสัมพันธ์เป็นอย่างไรกับตัวแปร บทบาทของ

ทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานที่วางไว้ว่า การได้รับการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ กพสต. มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ง. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย การได้รับข่าวสารข้อมูลของ กพสต. มีความสัมพันธ์กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากตารางที่ 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ ระหว่างตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสารของ กพสต. (ข้อ 4) กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน มีค่าเท่ากับ .2994* และจากตารางที่ 18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ ระหว่างตัวแปรการได้รับข้อมูลข่าวสารของ กพสต. (ข้อ 4) กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชน มีค่าเท่ากับ .3499* หมายความว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารของ กพสต. มีความสัมพันธ์กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และโดยการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จึงสรุปได้ว่า การได้รับข่าวสารข้อมูลของ กพสต. มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า การได้รับข่าวสารข้อมูลของ กพสต. มีความสัมพันธ์กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการทดสอบสมมติฐาน ตามข้อ 1 จึงสรุปได้ว่า ปัจจัยที่สนับสนุนในการปฏิบัติงานนั้นมี 2 ปัจจัย ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทที่ของ กพสต. และการได้รับข่าวสารข้อมูลของ กพสต.

2. ทักษะในการกำหนดบทบาทผู้ชาย/ผู้หญิง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากตารางที่ 17 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ ระหว่างตัวแปร ทักษะในการกำหนดบทบาทผู้ชาย/ผู้หญิง (ข้อ 4) กับ บทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน มีค่าเท่ากับ .2006 และจากตารางที่ 18 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ ระหว่างตัวแปร ทักษะในการกำหนดบทบาทผู้ชาย/ผู้หญิง (ข้อ 11) กับ บทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชน มีค่าเท่ากับ .1945 หมายความว่า ทักษะในการกำหนดบทบาทผู้ชาย/ผู้หญิง มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ฯ โดยการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชนและการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชน และความสัมพันธ์นั้นก็ เป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า กพสต. มีทักษะในการกำหนดบทบาทผู้ชาย/ผู้หญิงในระดับมาก

บทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน และโดยการชี้แนะ/แนะนำแก่ประชาชนก็จะมีมากขึ้นด้วย

แต่ค่าสถิติที่คำนวณได้นี้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ในสมมติฐานนี้ จึงยอมรับสมมติฐานที่กำหนดไว้ว่า ทักษะในการกำหนดบทบาทผู้ชาย/ผู้หญิง มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับบทบาทของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนที่ 7 -ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของ กพสต. ในการส่งเสริมและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กพสต. ที่ให้ข้อมูลในส่วนที่ 7 มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 53.04 ผู้ศึกษาได้เรียงลำดับปัญหาตามจำนวนของผู้เสนอความเห็นจากจำนวนมากที่สุด ถึงต่ำสุด ดังนี้

7.1 ปัญหาในการปฏิบัติงานของ กพสต.

1. ประชาชนในหมู่บ้านไม่ให้ความร่วมมือ และให้ความสำคัญในปัญหาสิ่งแวดล้อม
2. กพสต. ขาดความรู้เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิธีการส่งเสริมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. กพสต. ได้รับข้อมูลข่าวสาร สื่อ/อุปกรณ์ ในการเผยแพร่ เรื่องทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่เพียงพอ และทั่วถึง
4. กพสต./ประชาชน มีภาระกิจในการประกอบอาชีพ ทำให้ไม่มีเวลาในการร่วมปฏิบัติงานในกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. ไม่มีผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการปฏิบัติงาน
6. ชาวบ้าน/ผู้นำท้องถิ่น ขาดจิตสำนึกและความตระหนักในปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. ไม่ได้รับการสนับสนุน/การแนะนำ จากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
8. ผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่นไม่ให้ความร่วมมือ และกระทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อม
9. ผู้นำชุมชนไม่ตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงไม่มีการวางแผน/สนับสนุนในการทำกิจกรรมการส่งเสริมและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

7.2 แนวทางในการแก้ไขปัญหของ กพสต.

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น กพสต. ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ/ผู้มีความรู้ มาประชุมชี้แจง ให้ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แก่ กพสต. ผู้นำชุมชน และประชาชนในหมู่บ้าน

2. วรรณคดีสร้างจิตสำนึก และความตระหนักแก่ประชาชนในปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้แก่ กพลต. โดยการจัดทัศนศึกษา/ดูงาน สาธิต ในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม
4. ประสานงานกับภาครัฐและเอกชน ขอรับการสนับสนุนด้านสื่อประชาสัมพันธ์ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ แถบเสียง (เสียงตามสาย) แก่หมู่บ้าน/ตำบล
5. นำปัญหาในการปฏิบัติงาน และปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้าในวาระการประชุมของหมู่บ้าน/ตำบล/อำเภอ ทุกครั้ง
6. หาแหล่งสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรม โดยขอรับการสนับสนุนจากเอกชน รัฐ หรือองค์กรอื่น ๆ
7. จัดการประชุมเพื่อเตรียมความพร้อม/วางแผน ในการปฏิบัติงาน โดยมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ ร่วมกันก่อนการจัดกิจกรรม
8. ส่งเสริมอาชีพ และจัดหาโครงการฯ ที่เหมาะสมกับพื้นที่ และความต้องการของประชาชนเพื่อเพิ่มรายได้และลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ
9. วรรณคดีเพื่อช่วยกันลดค่านิยม "กินของป่า "
10. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ออกติดตาม สนับสนุน และให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของ กพลต.

7.3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน และอื่น ๆ

1. ให้ความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับ กพลต. ให้ชัดเจนและมากขึ้น รวมทั้งให้การสนับสนุนสื่อ/งบประมาณ ในการปฏิบัติงานมากขึ้นด้วย
2. สนับสนุนให้ กพลต. เข้าร่วมประชุมกับกรรมการหมู่บ้าน/สภาตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล
3. สนับสนุนสภาตำบล/องค์การบริหารส่วนตำบล ผลักดันให้หมู่บ้านออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. ให้ความรู้ เรื่อง กฎหมายสิ่งแวดล้อมแก่ กพลต./องค์กรท้องถิ่น และประชาชน
5. เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกหน่วยงาน ควรให้การร่วมมืออย่างจริงจัง ในการสนับสนุนในการจัดกิจกรรมด้านการส่งเสริมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. จัดตั้งสมาชิก/เครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม ในทุกหมู่บ้าน